

KIRJALLINEN KYSYMYS 987/2000 vp

Aseiden leviämisen estäminen

Eduskunnan puhemiehelle

Suomessa pienaseiden määrä on asukasta kohden laskettuna Euroopan kärkiluokkaa. Näitä aseita myös käytetään, esimerkkeinä poliisisurmat, kettutarhaiskut, ryyppyporukoiden välienselvittelyt, erilaiset ryöstöt sekä huume- ja moottoripyöräjengien välienselvittelyt.

Koko maassa ampuma-aseiden lukumäärä oli vuoden 1996 tilaston mukaan 0,35 asetta asukasta kohden. Nämä ovat luvallisia aseita, mutta yli puolet ampuma-aseella tehdyistä rikoksista tehdään luvatta hallussa pidetyillä aseilla. Yhdysvalloissa FBI:n tilastojen mukaan jo yli puolet henkirikoksista tehdään ampuma-aseilla.

Aseiden määrä Suomessa kasvaa jatkuvasti ja myös erityyppisten aseiden kirjo on lisääntynyt. Yksi syyllinen kehitykseen on Internetissä toimivat erilaiset asekaupat, joista kuka tahansa, joka omistaa luottokortin, voi tilata itselleen uuden jännittävän ase.

Tällainen uusi Suomeen leviävä ase on 9 mm Heckler & Koch MP5 A3 -merkkinen itseladattava kertatulikonepistooli. Helsingin kihlakunnan poliisilaitos on päätöksissään 22.6.1998 ja 14.4.2000 hylännyt kyseisen aseiden lupahakemukset, koska poliisi pitää asetta urheiluammuntaan sopimattomana sekä aseiden leviämistä yleisen turvallisuuden ja järjestyksen vastaisena. Poliisi on sitä mieltä, että ampumaurheiluun paremmin soveltuvia aseita on yleisesti saatavilla.

Heckler & Koch on suunniteltu sotilas- ja viranomaiskäyttöön; siinä on teleskooppiperä eikä se täytä kiväärille asetettuja pituusvaatimuksia. Teleskooppiperän ansiosta asetta on helppo kuljettaa ja se on helpompi kätkeä kuin tavallinen ki-

vääri. Uudenmaan lääninoikeus 11.2.1999 ja Helsingin hallinto-oikeus 18.8.2000 vaativat kuitenkin poliisia hyväksymään tämän aseiden lupahakemukset, koska ase ei oikeuden mielestä ole millään tavoin vaarallisempi kuin muutkaan practical-ammunnoissa käytettävät puoliautomaattiset harrastusvälineet.

Poliisit, jotka työskentelevät ruohonjuuritasolla aseiden kanssa, ovat sitä mieltä, että kyseinen ase ei sovellu muuhun kuin ammattikäyttöön. Poliisin mielipiteestä huolimatta oikeus katsoo tietävänsä poliisia paremmin, millainen tilanne kentällä vallitsee.

Yhteiskunnan turvallisuutta ei paranna lainkaan se, jos jokainen vastaantulija voi kantaa kassissaan tai taskussaan harrastusvälineeksi tarkoitettua tuliasetta. Aseiden leviämistä mietittäessä tulisi muistaa vanha totuus: "Siellä missä on ladattu ase, se myös laukaistaan."

Erilaisten aseiden omistaminen vaikkapa vain harrastuksen nimissä on vaarallista. Aseiden joutuminen niin sanotusti väärin käsiin on siten sitä todennäköisempää, mitä enemmän yhteiskunnassamme on aseita, ja lisäksi aseiden ja aseentulupien valvonta on aina sitä vaikeampaa, mitä enemmän aseita on liikkeellä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä estääkseen esimerkiksi tämän Heck-

ler & Koch -tyyppisen, viranomaiskäyttöön tarkoitetun kertatulikonepistoolin leviämisen harrastekäyttöön ja

mitä toimenpiteitä hallitus on suunnitellut estääkseen aseiden leviämisen ja yleistymisen yhteiskunnassa?

Helsingissä 11 päivänä joulukuuta 2000

Annika Lapintie /vas

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainituksa tarkoituksessa Te, Rouva puhemies, olette toimittanut valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Annika Lapintien /vas näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 987/2000 vp:

Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä estääkseen esimerkiksi tämän Heckler & Koch-tyyppisen, viranomaiskäyttöön tarkoitetun kertatulikonepistoolin leviämisen harrastekäyttöön ja

mitä toimenpiteitä hallitus on suunnitellut estääkseen aseiden leviämisen ja yleistymisen yhteiskunnassa?

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Ampuma-aselaki (1/1998) tuli voimaan 1.3.1998. Eduskunta on lain hyväksyessään sääntänyt perusteet, joilla ampuma-aseen hankkimis- ja hallussapitolupa voidaan antaa. Lain voimaantulon jälkeisen varsin lyhyen ajan kuluessa ei ole ilmennyt sellaisia seikkoja, jotka aiheuttaisivat tarpeen lupajärjestelmän perusteiden muuttamiseen tai lupakäytännön yleiseen tiukentamiseen. Todettakoon, että annettujen hankkimislupien määrä on ollut 1990-luvun lopulla laskussa. Annettujen hankkimislupien määrä on pudonnut vuoden 1993 noin 125 000:sta noin 65 000:een vuonna 1999.

Hallitus pitää yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta keskeisenä luvattomien ampuma-aseiden määrän vähentämistä. Ampuma-aselain muuttamista koskevaan hallituksen esitykseen (HE 110/2000 vp) sisältyy esitys ampuma-aseiden säilytystä koskevan säännöksen tiukenta-

misesta. Jos säilytettävänä on erityisen vaarallinen ampuma-ase taikka yhteensä yli viisi pistoolia, revolveria, itselataavalla kertatulella toimivaa kivääriä tai itselataavalla kertatulella toimivaa ampuma-aselaisa muuksi ampuma-aseeksi määriteltyä ampuma-asetta, olisi esityksen mukaan aseet säilytettävä sisäasiainministeriön asetuksen mukaisessa lukitussa turvakaapissa tai poliisin erikseen hyväksymissä muissa säilytystiloissa. Tämän säännöksen tarkoituksena on vähentää ampuma-aseiden kulkeutumista rikolliseen käyttöön. Vuonna 1998 voimaan tulleet säilytysäännökset, joiden mukaan ampuma-ase on säilytettävä lukitussa paikassa tai muuten lukittuna taikka siten, että ampuma-aseeseen kuuluvaa aseosa on säilytettävä erillään, ovat vähentäneet ampuma-aseisiin kohdistuneita anastusrikkoksia noin 30 prosenttia. Lisäksi sisäasiainministeriön on tarkoitus valmistella armovuosijärjestelyä koskeva laki, jonka on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2002 aikana. Se antaisi kansalaisille mahdollisuuden luovuttaa heidän hallussaan olevat luvattomat ampuma-aseet poliisille ilman, että heidän katsottaisiin syyllistyneen ampuma-aserikokseen. Tämän järjestelyn tarkoituksena on niin ikään vähentää luvattomien ampuma-aseiden määrää.

Sekä kaupallinen että yksityinen ampuma-aseen maahantuonti ja siirto Suomeen on luvanvaraista. Euroopan yhteisön komissio on laatimassa raporttia asedirektiivin soveltamisesta. Tässä yhteydessä komissio on tehostamassa jäsenvaltiosta toiseen tapahtuvien ampuma-aseiden siirtojen valvontaa esimerkiksi kehittämällä jäsenvaltioiden viranomaisten välistä tietojenvaihtoa. Yhdistyneet kansakunnat on laatimassa kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaiseen yleissopimukseen liittyvää ampuma-asei-

ta koskevaa pöytäkirjaa. Siinä on tarkoitus tehostaa ampuma-aseiden viennin ja tuonnin valvontaa muun muassa sääntelemällä vienti- ja tuontilupien antamista sekä ampuma-aseiden merkin-tää. Toteutuessaan nämä toimenpiteet tehostavat valtiosta toiseen tapahtuvien ampuma-aseiden siirtojen valvontaa ja lisäävät yleistä järjestystä ja turvallisuutta Suomessa.

Ampuma-aselaissa on säädetty niistä perusteista, joilla lupa ampuma-aseen hankkimiseen voidaan antaa. Lain 44 §:n 1 momentissa todetaan, että hankkimislupa voidaan antaa vain sellaista ampuma-asetta tai aseeseen osaa varten, joka ei lippaan patruunamäärän, kaliiperin tai muiden ominaisuuksien perusteella ole hakijan ilmoitta-

maan käyttötarkoitukseen nähden tarpeettoman tulivoimainen ja tehokas sekä joka soveltuu hyvin hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen. Siten lupaviranomainen selvittää ampuma-aseen soveltuvuuden hakijan ilmoittamaan käyttötarkoitukseen aina lupaharkintaa tehdessään.

Valtionasiamies on valittanut Helsingin hallinto-oikeuden 18.8.2000 antamasta ratkaisusta, johon kysyjä on viitannut. Korkein hallinto-oikeus ei ole vielä antanut ratkaisuaan tässä eikä toisessa siellä vireillä olevassa vastaavassa asiassa. Itselataavaa kertatulta ampuvan pistoolikarabiinin soveltuvuus reserviläisammunnassa käytettäväksi on siten vielä vailla ylimmän valitusasteen ratkaisua.

Helsingissä 29 päivänä joulukuuta 2000

Sisäasiainministeri Ville Itälä

Till riksdagens talman

I det syfte 27 § riksdagens arbetsordning anger har Ni, Fru talman, till behöriga medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsledamot Annika Lapintie /vänst undertecknade skriftliga fråga SS 987/2000 rd:

Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att förhindra att t.ex. maskinpistoler med enkelskott av typen Heckler & Koch avsedda för myndighetsbruk sprider sig till att användas av personer med vapen som hobby och

vilka åtgärder har regeringen planerat vidta för att förhindra att vapen sprids och blir allt vanligare i samhället?

Som svar på detta fråga får jag vördsamt anföra följande:

Skjutvapenlagen (1/1998) trädde i kraft den 1 mars 1998. Då lagen antogs fastställde riksdagen på vilka grunder förvärvs- och innehavstillstånd för skjutvapen kan meddelas. Under den relativt korta tid som förflutit sedan lagen trädde i kraft har inga sådana omständigheter kommit till kännas som skulle kräva att grunderna för tillståndssystemet borde ändras eller allmän tillståndspraxis stramas åt. Man kan även konstatera att antalet meddelade förvärvstillstånd sjunkit under slutet av 1990-talet. Antalet meddelade förvärvstillstånd var år 1993 ca 125 000 medan de år 1999 var ca 65 000.

Regeringen anser det med beaktande av den allmänna ordningen och säkerheten viktigt att antalet olovliga skjutvapen minskar. I regeringens proposition med förslag till ändring av skjutvapenlagen (RP 110/2000 rd) ingår ett förslag till strängare bestämmelser om förvaring av skjutva-

pen. Om ett särskilt farligt skjutvapen eller tillsammans flera än fem pistoler, revolverar, gevär med självladdande enkelskott eller skjutvapen med självladdande enkelskott som i skjutvapenlagen definieras som annat skjutvapen skall förvaras, skall vapnen enligt propositionen förvaras i låsta säkerhetsskåp enligt inrikesministeriets förordning eller i förvaringslokaler som särskilt har godkänts av polisen. Denna bestämmelse strävar efter att minska riskerna för att skjutvapen används för kriminellt bruk. De förvaringsbestämmelser som trädde i kraft 1998, enligt vilka skjutvapen skall förvaras inlåsta eller annars under lås eller så att en vapendel som hör till skjutvapnet förvaras separat, har minskat antalet stölder av skjutvapen med 30 procent. Därtill avser inrikesministeriet bereda en lag om ett nådårssystem som är avsedd att träda i kraft under år 2002. Den skulle ge medborgarna möjlighet att överlämna olovliga skjutvapen som de innehar till polisen utan att man skulle anse att de gjort sig skyldiga till skjutvapenbrott. Avsikten med systemet är likaså att minska antalet olovliga skjutvapen.

Såväl kommersiell som privat införsel och överföring av skjutvapen till Finland kräver tillstånd. Europeiska gemenskapens kommission bereder som bäst en rapport om tillämpningen av vapendirektivet. I samband med detta håller kommissionen på att effektivisera övervakningen av överföringen av skjutvapen från en medlemsstat till en annan till exempel genom att utveckla informationsutbytet mellan medlemsstaternas myndigheter. Förenta nationerna håller på att utforma ett protokoll om skjutvapen i anslutning till konventionen mot internationell organiserad brottslighet. I det avser man effektivisera övervakningen av import och export av skjutvapen bl.a.

genom att reglera meddelandet av export- och importtillstånd samt märkningen av skjutvapen. När dessa åtgärder genomförs effektiveras kontrollen av överföringen av skjutvapen från en stat till en annan och den allmänna ordningen och säkerheten förbättras i Finland.

I skjutvapenlagen anges de grunder på vilka tillstånd att förvärva skjutvapen kan meddelas. I lagens 44 § 1 mom. konstateras att förvärvstillstånd kan meddelas endast för ett sådant skjutvapen eller en sådan vapendel som på basis av antalet patroner i magasinet, kaliber eller andra egenskaper inte är onödigt eldkraftigt och effektivt för det användningssyfte som sökanden an-

gett och som väl lämpar sig för detta syfte. Således utreder tillståndsmyndigheten alltid vid tillståndsprövningen skjutvapnets lämplighet för det ändamål som den sökande angett.

Statsombudet har överklagat det beslut av Helsingfors förvaltningsdomstol av den 18 augusti 2000 som spörsmålsställaren hänvisar till. Högsta förvaltningsdomstolen har ännu inte fattat beslut i frågan och inte heller i ett annat motsvarande ärende som är anhängigt vid domstolen. Frågan om hur lämpligt det är att använda pistolkarbin med självladdande enkelskott vid skytte för reservister har således ännu inte avgjorts av högsta besvärinstans.

Helsingfors den 29 december 2000

Inrikesminister Ville Itälä